

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 10 лепта

Уређује ОДБОР

БРОЈ 10 лепта

ТУРСКО-БУГАРСКИ ОДНОСИ

Према поузданим изворима, односи између Бугарске и Турске достигли су степен велике затегнутости.

Још за време првих дана овога светског рата, закључен је, под утицајем Немачке, извештани споразум између Турске и Бугарске. Потоме споразуму Турска се обавезује да уступи Бугарима сву Тракиску област до линије Енос — Мидија и то по завршетку друге године њиховог заједничког ратовања против Споразумних Сила, а северни крајеви заједно с једним делом Једрене имала је одмах посести бугарска војска, што је и учињено, а Турској је, као накнада за ове пределе и као награда за њено учешће у рату, загарантован цео Египат, Триполис, а евентуално и руски кавказки предели.

И чим је прошао предвиђени рок, Бугарска је испослала своје трупе, које су поселе сва важнија места у Турској Тракији као Крк-Клисе, Бунар Хисар, Баба Ески и још неке градове, позивајући се на писмене клазуле о савезном уговору, који постоји између обе државе.

Међутим, како је и на крају треће године остала Турска једина држава централног савеза, коју су њени пријатељи тако рећи напустили и тако дозволили да изгуби целу целу Јерменску и већи део Месопотамије, као и знатне делове Сирије, то је у отоманском народу тињао неописан

гњев поводом толиких недаћа. То је било нарочито с обзиром на чињенице, што се извесне турске дивизије налазе на појединим фронтовима, одакле им се не дозвољава повратак да би ове могле појачати иначе ослабљену и добра деморализану турску војску. Требало је да се појави и Бугарска са својим потраживањем, па да дође до великих сукоба и крвопролића у свима оним градовима, које су поселе бугарске трупе. Ове појаве су биле, пре три месеца, узеле таки развој и обрт, да је сам кајзер морао доћи лично у Софију, где су позвати и остали савезнички владари, како би се измирили Турци са Бугарима.

Али негодовање и мржња противу Бугара била је толико велика да је се и сам султан покајао и морао вратити са тога пута, да би тиме колико толико стишао нездовољне елементе. И сам кајзер видео је оправданост турских протеста, утицаје на бугарску владу, те су тако повучене бугарске трупе из по- менутих крајева, с тим да могу на ново посети иста места после годину дана.

Из овога се јасно види да је Немачка предвиђала да ће се овај рат завршити најдаље за две године. услед чега је и унета у турско-бугарски савезни уговор и та одредба, по којој су Турци имали да евакуишу знатан део цариградског заљеба. А

с друге стране Немци су уверавали Турке, да се не подају извесним тренутним недаћама и тврдили су да се овај рат неће решити у Азији или Африци, већ на европском војишту, које ће одлучити и о судбини осталих фронтова.

Али и поред тога нездовољство у Турској тако нагло расте, а особито од губитка Јерусалима, чији је пад проузроковао у свима друштвеним слојевима велику моралну депресију, да није искључена могућност победе оне групе, која одавно пропагира закључење сепаратног мира са нашим савезницима. Истина Енверов терор је силен, а диктатура Немца не ограничена, али ипак, ако се ратне операције на Истоку знатно прошире и убрзају, Турска ће бити прва, која ће капитулирати.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

Цирих, 14. — Из Беча јављају: Чеси, Југословени и Румени тражили су од аустријског парламента учешће представника свог народности у Аустрији у преговорима за мир са Русијом. Чешки посланик Станек истакао је право нараода у монархији да располажу својом судбином и тважио је да се преговори воде са сваким народом понаособ.

Атина, 14. — Из Берна јављају: У једном разговору са немачким новинарима Лудендорф је признао да Немачка прескачује врло велике тешкоће.

Беч, 14. — Приликом пријема аустријске делегације цар Карло је изјавио:

деник фабрике дувана, од жене Даринке.

— Код Драгомира Н. Петровића, берберина, на служби при Обавештајном Бироу Српског Црвеног Крста у Солуну, имају карте:

1. Јован Рајић, берберин, болничар, од сестре Јеле из Београда за Душана;
2. Живановић, берберин, од жене Марије из Београда;
3. Живан Стевановић, берберин, од жене Милице из Београда.

— У уредништву «Велике Србије» имају карте:

1. Радован Л. Лукић од сестре Кате из Ваљева;
2. Драгутин Павловић из Бершића од Драгољуба Недељковића и Обрада Павло-

«Најсрђенији дан у мом животу биће онај, када будем закључио мир».

ЈЕДАН САВЕТ

Писмо упућено Лењину

Женева, 14. децембра. Чувени немачки републиканац, Херман Фернау, упутио је преко листа »Журнал де Женеве« интересантно писмо Лењину. Писац истиче огромну противречност, у коју је пао руски трибун, када је апеловао на заражене државе ради закључења мира и када преговара о миру садипломацијом и владама које не подлежу контроли народа. Писац писма позива Лењина да се мало боље упозна са политичком немачком конституцијом, која угушује вољу народа, а истиче увек вољу кајзера. Између осталог пише следеће:

»Ви се обраћате народу, г. Лењине, а Хертлинг, Килман, Чернин и Сајлер Вам одговарају. На тај начин Ви отворено запостављате ваше принципе. Ви осуђујете тајну дипломацију, а међутим преговарате са владама, које представљају тајну дипломацију. Ви тврдите, да сте логични, међутим ви желите закључити мир у 1918. години са истим личностима, које су у 1915. години помагале царизам да повеша ваше пријатеље и угуши руску револуцију. Ако имате права да критикујете оне, који су до сада били савезници Русије, Ваша би демократска дужност била, да се окренете противу личности, које су отпочеле овај рат, у циљу да угуше демократску идеју у Европи.«

вића из Чачка (заједничка карта);

3. Драгослав Букић, пошта 92 (?), од мајке Савке из Ратковаца;

4. Светислав Букић од мајке Смиљане из Ратковаца;

5. Витомир Марјановић, пошта 92 (?) од брата Димитрија Марјановића из Стуба, Ваљево;

6. Милоје В. Петровић, пиротехничка чета, од Симке из Мионице;

7. Мијат Јовановић из Накомира од Пеладије (карта са сликом).

ПОШТА ЗА СРБИЈУ

— Сава Богојевић, 4—1, извештава своју породицу,

село Врбовац, срез сокобањски, округ нишки, да су здраво и добро и моли за одговор.

— Илија Аранђеловић, пекарска чета пошта 711, извештава жену Тоду Аранђеловићку из Ниша и Милана Поповића, пекара, да је жив и здрав и моли за одговор.

— Јовица Рајковић, пошта 28, извештава Новицу Ђурића, опанчара у Ужицу, да је жив и здрав и моли за одговор.

— Милорад Мих. Симић, пошта 60, извештава брата Војислава Симића, кројача у Јагодини, да је са свима жив и здрав. Од мајке до- бија карте, али од њега ни- како. Моли за одговор.

ЛИСТ ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН
ПО ПОДНЕ

ПРЕПЛАТА ИЗНОСИ:
Месечно 3 драхме, тромесечно 9 драх-
ме, годишње 36 драхме.

РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ
Стан уредништва:
улица Краља Петра бр. 70.

КОНФЕРЕНЦИЈА СИНДИКАТА
Потпuna једнодушност

Париз, 14. децембра
На првој седници конференције синдиката, која се држи у Клормон-Фернану, енглески, српски и белгијски делегати поздравили су своје француске другове.

У име милион и по чланова енглеских синдика- та, говорио је Апелтон и осудио државе аустро-немачких синдикалиста, који, под империјализмом, за- борављају своја обећања и своје традиције.

Он је строго критиковао максималисте, изјавивши да је револуција Лењина и Троцког била права издаја према руској демократији и пролетаријату савезничких народа. »Немачка, додао је он, сноси одговорност за објаву и продужење рата. Европске демократије, свесне своје слободе, морају удржити напоре да би сломиле не Немачку, већ немачки мили- таризам. Њихова је дужност да наставе борбу.«

НАРОДНА ЕКОНОМИЈА СЛОВЕНАЦА
Из књиге »О Словенији и Словенцима«

Какво је словеначко економско стање и шта ће према томе Словенци донети са собом у нову нашу заједничку југословенску државу? На ово питање је данас тешко одговорити и приближно; јер рат је силено изменило стање у свима југословенским земљама. Свако нагађање је излишно, тек ћемо по- сле рата видети, у колико је европски пожар уништио наше народно богатство. Зато ће се ограничити да изнесем пред вас словеначке економске прилике пре овог рата, и то само у главним потезима.

Општи преглед. — Земљорадња.

Словеначке земље карактеришу се тиме што су густо покривене шумама. Док има н. пр. у Србији (са Македонијом) 18% целокупне површине шуме, има Штадјерска скоро 50%, Корушка 44% и Крањска 44% (Mislim на праву шуму, а не на ниско грмље). Зато има с друге стране у словеначким крајевима само

— Добросав Ј. Пауновић, митраљеац, пошта 40, извештава деда Пауна Живковића, из Лесова, округ тимочки, да суживи и здрави: он, отац Јован, Јеленко Павловић, Сибин Јовановић, Василије Живковић, Танасије Миленовић, Милија Станојевић, Светозар Пауновић и Добросав Станисављевић. Сви моле за одговор.

— Светозар Нешовић, митраљеац, пошта 40, извештава оца Димитрија Нешовића, у селу Липовцу, среза тајковског, да су живи и здрави: он, Чедомир Трифуновић, Војислав, Миливоје и Грујица Луковићи, Богосав Радојичић, Милић Милосављевић, Љубомир,

КАРТЕ ИЗ СРБИЈЕ

— Код Милутина Ајдачића, благајника Монополске Управе у Солуну, имају карте из Србије:

1. Светозар Недељковић, надзорник фабрике дувана, од жене Наталије;

2. Добривоје Ерић, монополски контролор, питање од Јованке;

3. Алекса Кораћ, монополски контролор, од Станојке Поповић;

4. Србислав Петровић, од мајке Јаје из Ниша;

5. Александар Крстић, писар надзорништва од оца Петра Крстића;

6. Милоје Тодоровић, ра-

тарских центи кукуруза, у Бановини 16, а у Словеначкој 18; више него у Италији која даје 16 метарских центи. Пшенице се у Србији добија на хектар просечно $7\frac{1}{2}$, у Бановини $11\frac{1}{2}$, а у Словеначкој 14, у Штајерској чак $17\frac{1}{2}$ метарских центи. У Италији износи тај број само $10\frac{1}{2}$, у Румунији $15\frac{1}{2}$, у Енглеској пак 21. Исти од прилике је сразмер и код ражи и зоби. — Ако узмемо бројеве апсолутне, а не релативне, онда ствари мењају лице. Онда ћемо видети да Србија даје годишње 10 пута више кукуруза него Словеначка, а пшенице 5 пута више. Треба међути имати у виду да је Србија после балканских ратова нешто више $3\frac{1}{2}$ пута већа од читаве Словеније, да у њој има сразмерно два пута више њива од целокупне површине него у Словеначкој и да је земља у Србији много бољег квалитета. С друге стране опет треба имати у виду да је Србија у Мајданонији добила једну веома напуштену земљу са великим опсегом, што смањује статичке бројке за целу државу. — Словенија даје врло много кромпира. Док износи за Србију годишња продукција кромпира 400.000 метр. центи, дотле је тај број за Словенију 3.800.000. Сама Крањска даје 5 пута више кромпира него Србија, а цела Словенија 9 пута више. Ако узмемо у обзор да је Србија $3\frac{1}{2}$ пута већа од Словеначке, онда можемо рећи да словеначке земље давају сразмерно 32 пута толико кромпира сваке године колико Србија с Мајданонијом. Ова чињеница објашњује се тиме што се у Србији сеје много више жита, а код нас је у житу недостатак, који се надајује кромпиром. Мајданонија се словеначке земље обрађивала рационално, ипак годишња продукција жита није у стању да покрије све потребе конзумације за домаће становништво. Словенци навезани су на увоз жита, а могли би да извозе кромпир. Лепа комбинација за измену производа између Србије, Војводине и Бановине те словеначких крајева. На крају хоћу споменути да износи вредност целокупне годишње продукције жита у свим

југословенским земљама заједно око 900 милиона динара. — Наставиће се —

СА РАТНИХ ФРОНТОВА

Франц. коминике

Париз, 14. децембра
На десној обали Мезе француске су батерије упутиле немачку артиљерију која је јако бомбардовала француске положаје у области Бензово-а. У области Сен-Кантена француске су патроле продре у немачке ровове и заробиле војнике.

Доцније. — Непријатељ је бомбардовао наше положаје у близини Вими, Авинкура и источно од Ипра. Снег је пао на целом фронту.

Италиј. коминике

Рим, 14. децембра
На платоу Азијата берба је почела у зору. Противник се концентрисао на наше крајње десно крило између брда Орсо и Френцеле. Наше трупе Косталунге и Мелаго обновиле су више пута нападе на брдо Орсо и Валбегу. По подне борба је постала слабија. На левој обали Бренте сломљен је један покушај напада западно од Остерија дел Лепре.

Енглески коминике

Лондон, 14. децембра
Одбијен је непријатељски препад југо-источно од Ипра. Јака артиљериска бор-

ПРИЗНАНИЦЕ ИЗ СРБИЈЕ

Обавештајни Биро Срп. Цркве у Солуну добијаје нову партију оригиналних признаница из Србије за следеће улагаче:

Г.

Гавrilović: Алекса, Драгутин, Илија и Алекса, Мил., Н. Милан, Милорад и Танасије, Гајићи: К. Војис., Светозар и Живота, Гајовић Рад., Гроздановић Ник., Гвоздић Стојан, Гинић Ва-са, Глишићи: Иван и Владислав, Глишовић Рад., Гогић Живорад, Голубовић Драг., Голубовићи: Ђока 2 и Јован, Гордић Гаврило, Гошић Драгољуб, Гребенаровић Милан, Гребенци М. Свет., Грего-рић Боривоје, Грекоровић Војислав, Гроздановић Р. Јован, Грубановић Светозар 2, Грујићи: Аца и Панта, Гудовић Милан.

Д.

Дабић Б. Тома, Давидовићи: Данило и Светозар(2), Дамњановићи: Божа З., Петар и Стојан, Делић Манојло, Демајо А. Јаков 2, Деро-ко Александар, Деспотовић Живојин, Денићи: Марко 2 и Милорад 2, Деспотовић Антоније, Дивац Радован, Димитријевићи: Драгољуб, Јован, Коста, Милојко, Ми-

хадло, д-р Спира, Тодор и Тоша, Димић Д. Љубомир, Динићи: Владимир, Крста, Миливоје и Никола, Божидар Сретен, Докић Иван, Драгојловић Владимир, Драгутин и Драг, Драшковић Војислав, Дрено-ваковић Огњан, Дринчић Милић, Дробњаковић Лука, Дуканац Славко, Дуњић Ђока, Дуњић д-р Михајло.

Б.

Ђорђевићи: Велимир, Добросав, Драгутин, Душан, Ђока, Ђорђе, Игњат, Јован, Коста, Крста 2, Милан, Милисав 2, Мил., Милутин, А. Михајло, Никола 2, Радисав, Радомир, Стеван и Чеда, Ђорђе Младен, Букићи: Живко 2, Милован и Панта, Бураковић Илија, Ђорђевић Милош, Ђурић Сава, Ђурковићи: Ђорђе 2 и Недељко.

— Наставиће се —

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Берн. — Маџарска је влада решила да протера из Будим-Пеште све избеглице Јевреје из Галиције и Буковине. Листови жучно нападају овај бруталан поступак маџарске владе.

Лисабон. — По наредби нове португалске владе г. Макадо Сантос пуштен је у слободу. Макадо - Сантос

женске ципеле плитке лаковане 40— драхми, чизме лаковане 100— драхми, чизме шверо-лак 100— драхми, дечије ципеле од № 20 до 25, 25— драхми, дечије ципеле од № 25 до 30, 30— драхми, дечије ципеле од № 30 до 38, 38— драхми.

Оправке:

пенџета и штикле за мушки ципеле 7-50 драхми, пенџета и штикле за женске ципеле 7— драхми, пенџета и штикле за дечије ципеле 5— херцлове и пенџета за мушки ципеле 18— драхми, херцлове и пенџета за женске ципеле 15— драхми, херцлове и пенџета за дечије ципеле 12— драхми.

Предње се доставља српским избеглицама, како би

што јевтиније дошли до нове обуће и оправке старих. У исто време позивају се обућарски радници — српске избеглице — да се пријаве и приме на рад у радионици. Плата ће им бити солиднија но у вароши.

Из канцеларије Комесаријата за избеглице, 12. децембра 1917. године, број 969, Солун.

Нова америчанска зубна клиника
Др ПАРАСКЕВОПУЛОСА
ул. Егнатија бр. 357 на углу
«Камара»

Једини атеље нове америчанске зубне клинике, где се могу излечити болесни зуби и начинити вештачке американски десни са зубима. За г. г. српске официре и војнике знатан попуст у цима.

је осипивач португалске републике.

Париз. — Једна шпанска мисија састављена од новинара, уметника, индустријалаца и трговаца у Мадриду и Барселони отпотовала је на француски фронт. Комисију прати Емануило Брусе, посланик једног округа у источним Пиринејима.

Женева. — Италијанска граница је поново отворена. Италијанска влада је одобрila извоз robe упућене Швајцарској.

Мадрид. — Војвода од Мансаса, председник државног савета у Шпанији, преминуо је.

Атина. — Био је земљотрес у Нанфи. Срушило се више кућа.

ДОГАЂАЈИ У РУСИЈИ

Цирих, 14. — Аустријски социјалисти тражили су од парламента да се преговори воде на основи принципа «без анексија и одштета» и да руска влада поднесе Споразуму предлог за општи мир. Шеф социјалистичке странке изјавио је, да је овај предлог на дахнут силном жељом за општим миром. Чешки социјалиста Хаберман рекао је, да пролетаријат тражи општи, а не сепаратан мир.

Париз, 14. — Уредник „Екселзиора“ интервјујасао је генерала Гурка, који је изјавио, да има поверење у успешан преокрет руских догађаја и да се ставља на расположење своје отаџбине, Никакав напор, рекао је он, није могућан у оваквој анархији. Треба чекати да се поврати ред и да маса, обманута неостварљивим обећањима, чује глас разума. Он не верује у поратак великог књеза Николе, али се нада у козаке генерала Каледина.

Петроград, 14. — Вести из Кијева јављају: Главни секретар Украјинске Раде објавио је проглас, у коме се каже, да Украјина не признаје владу комесара народа, као владу републике целе Русије, иер се њена власт простира само над становништвом Велике Русије. Док Ђаказ, Сибир и остale области Русије стоје одвојено.

У недељу, 17. децембра ов. год. отварајам Гостионицу „ВОЈВОДИНА“ у Игњатијевој улици бр. 232, друга трамвајска станица излази од Римске капије ка железничкој станици Умјловам поштовану публику за посету, а ја ћу се трудити да их услужим што ћу се учинити као и раније.

С поштованим
ЂУРА ЈОВАНОВИЋ, Ростријан
бив. гостионијар код Колумбо
2-4

Велико стовариште
КИСЕЛОГ КУПУСА
и разне туршије, ул. Битољска (Монастирију), бр. 31. Продаја на велико и мало. Продаје Александар Тодоровић, ресторатор „Нове Смирне“. 5-15

Петроград. — Конгрес сељака примио је врло непријатељски милионира спољних послова Троцког, који је тражио да се заведе гилотина. Троцки је напустио са максималистима салу, претећи сељацима песницом.

Лондон, 14. — Ле-

њинова влада послала је већ у савезничке и неутралне земље прва дипломатска писма.

Петроград, 14. — Енглески амбасадор сер Булинан изјавио је у једној ноти, да примање Лењинове владе не зависи од амбасадора, већ од владе.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Комисија за процену штете

Комисија за извиђај и процену штете проузроковане солунским пожаром Српском Држави и њеним држављанима одређена решењем Министарског Савета од 6. октобра ове године Бр. 1214. позива све српске држављане, који су оштећени пожаром месецад августа ове године, да јој поднесу писмене пријаве у којима ће тачно и поимично изложити у чему су оштећени и у којој вредности, као и да назначе у лицу и број куће где се штета догодила.

Пријаве ће сваки оштећени лично подносити комисији. Улица Керим Ефендије бр. 3 више Санијетског Одјељења Врховне Команде.

Оштећена лица која се налазе ван Солуна, подносију пријаве преко својих команада — односно комесара за избеглице.

Напомиње се да пријаве треба да буду тачне и истините, јер ће се поред проправљања, по потреби, полагати заклетва.

Рок пријаве до 15. јануара 1918. године закључно. Из канцеларије комисије за извиђај и процену штете проузроковане солунским пожаром Српском Држави и њеним држављанима, 12. децембра 1917. године, бр. 1. Солун.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Париз, 14. — Г. Клермансо председавајући у министарству спољних послова конференцији којој су присуствовали лорд Милнер, лорд Сесил, Фох и Пишон. »Ех-де Франц« тврди, да је постигнут потпун споразум по свима питањима. Решено је такође да се ратни материјал који се израђује у Француској за Румунију, употреби за француску војску.

Берн, 14. — «Франк-Фуртер Цајтунг» јавља, да Немачка намерава

СИФИЛИС и све венеричне болести лечи са потпуним успехом
директор болнице венеричних болести у Солуну
Д-р ХРИСТ. ХРИСТОДУЛУ прима у својој клиници:
од 3 до 6 и по час. по подне
ул. Егнатија бр. 314, улаз
из ул. Методија 15.
11-30

ВЕЛИКИ СИНЕМА ПАНТЕОН

Булевар Народне Одбране бр. 31.
Отвара се врло скоро са најлепшим до-
садашњим филмом. 1-10

Одговорни уредник Ђошко Богдановић
Штампарија „Велика Србија“